

LISA 1. SISEJULGEOLEKU TEGEVUSVALDKONNA HETKEOLUKORRA ANALÜÜS

Lähtudes tõenäosusele ja tagajärgedele antud hinnangutest on 2006.a lõpus koostatud Siseministeriumi riskianalüüsis valitsemisala võimalikud hädaolukorrad jagatud neljaks riskigrupiks. Riskianalüüsisist järeldub, et kõige suurema riskiga hädaolukordadeks ministeriumi valitsemisalas on ulatuslik merereostus, suure tulekahju või plahvatusega seotud hädaolukord, siseriiklik massirahutus ning transpordiõnnetusega seotud hädaolukord. Eestis toimunud sündmusi arvestades on nimetatud hädaolukordade toimumise tõenäosust hinnatud suureks¹ ning tagajärgi rasketeks, mis on tingitud ennekõike rasketest tagajärgedest inimeste elule ja tervisele otseselt või läbi keskkonna ja varalise kahju. Teise riskigrupi kuuluvad loodusõnnetusega seotud hädaolukord, terrorismiakt ning põgenike massiline sisseränne riiki. Nimetatud hädaolukordade toimumise tõenäosus on võrreldes eespool nimetatutega mõnevõrra väiksem², kuid nende toimumisel on tegemist raskete või väga raskete tagajärgedega inimeste elule ja tervisele, keskkonnale ja varale. Esmajärjekorras on oluline planeerida vajalikud tegevused ja ressursid esimese ja teise riskigrupi hädaolukordade vältimiseks ning nende võimalike tagajärgede leevendamiseks. Kolmandasse ja neljandasse riskigrupi kuuluvate hädaolukordade toimumise tõenäosus on väiksem või tagajärjed kergemad.

1. Põhiseadusliku korra kaitsmine

Venemaa jätkab aktiivselt nn kaasmaalastega seonduvate teemade ringi rakendamist oma välispoliitika huvides nii Eestis kui ka kogu Baltikumis. Venemaa deklareeritav kaasmaalaste huvide kaitsmine seisneb jätkuvalt Eesti venekeelse elanikkonna eesmärgipärasel mõjutamisel. Samuti tehakse aktiivset tööd rahvusvahelistes organisatsioonides ning kahepoolsetes suhetes ELi ja NATO riikidega, eesmärgiga kasutada kaasmaalaste „kaarti“ nii oma sise- kui ka välispoliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Välispoliitiliselt tähendab see eelkõige püüdu nõrgestada Balti riikide positsioone rahvusvahelisel tasandil ning vahendit soodsamate tingimuste saamiseks suhetes/läbirääkimistes NATO, ELi ja nende liikmesriikidega.

Olulisemad „kaasmaalaste“ temaatikaga seotud organisatsioonid on otseselt või kaudselt juhitud Venemaa Tallinna Suursaatkonna poolt, olles samaaegselt ka sõltuvuses Venemaa-poolsetest finantseeringutest. On täheldatud ka suuniste saamist saatkonnalt ja info edastamist saatkonnale. Ühtlasi rakendab Venemaa oma mõjutegevuses ka meediat ja religioosseid organisatsioone. Euroopa riikidele on suunatud propagandistlik infotulv, milles võimendatakse Eestis esilekerkinud teemasid, esitades neid Venemaale soodsas valguses. Negatiivse infovoos pideva ülevalhoidmisega tahetakse lüüa kiilu „probleemse“ Eesti ning Euroopa Liidu väärtuste ja standardite vahele. Mõjutegevusse üritatakse kaasata ka Eesti meediat.

1990ndatel aastatel Eestis teatud toetust omanud Venemaalt pärinevat ekstremismi (Venemaa Rahvuslik Ühtsus, natsionalbolševikud) Kaitsepolitseiaktiivse vastutegevuse tulemusena sellisel kujul enam ei eksisteeri. Eestis on küll üksikud omavahel suhtlevad isikuid, kes huvituvad natsionalbolševikest ja natsionalistlikest ideedest ning mõned neist üritavad hoida kontakte mõttekaaslastega väljaspool Eestit, kuid puuduvad mõttekaaslaste organisatsioonid. Samas on märgata Venemaa radikaalsete noorteorganisatsioonide katseid tegevuse Eestisse laiendamiseks.

¹ Üks kord 1-10.a jooksul

² Tõenäosuse hinnang keskmine – üks kord 10-25.a jooksul

Murettekitav on ka seoses Tõnismäe monumendi ümber toimuvaga tekkinud või aktiveerunud poliitiliste organisatsioonide jätkuva radikaliseerumise võimalus ja kaldumine ekstremismi. Nende tegevuse kontrolli all hoidmiseks on järjest olulisemaks muutnud poliitilise konsensus saavutamine.

Mitmed Euroopa väljakujunenud struktuuridega ekstremistlikud liikumised on huvitatud oma tegevusele uue ja laiema kandepinna leidmisest ning võivad üritada laieneda Eestisse. Eestis tegutsenud ekstremistlikest gruppidest on senini säilinud vaid väikesearvuline *skinheadide* seltskond, kelle tegevus piirdub vaid üksikute üritustega. Eesti liitumine Euroopa Liiduga ning senisest tunduvalt vabam liikumine üle liikmesriikide piiride on loonud eeldused Euroopas levinud ekstremistlike vaadete ja tegutsemismeetodite kandumiseks ka Eestisse.

2. Vastuluure

Kaitsepolitsei ameti kui Eesti Vabariigi vastuluureasutuse huviorbiidis on Eestis senini olnud põhiliselt Venemaa eriteenistused. Üksikute SRÜ riikide ja mõnede Aasia riikide eriteenistuste tegevuse aktiivsus on madal ja pigem episoodiline.

Aktiivsusega paistavad jätkuvalt silma Venemaa luureteenistused, millede rahastamine, volitused ja roll erinevate poliitikate kujundamisel on viimastel aastatel kasvanud. Nende tegevus on muutunud koordineeritumaks ja nende rollid selgemaks, mis kajastub ka teenistuste Eesti vastu suunatud tegevuse aktiivsuses ning agressiivsuse kasvus. Venemaa luureteenistused koguvad informatsiooni Eesti sise- ja välispoliitika kohta ning tunnevad huvi majanduse ning energeetilise julgeoleku vastu, samuti püütakse mõjutada Venemaale olulisi poliitilisi ja majanduslikke otsuseid.

Venemaa eriteenistuste mõjutegevusest on suur osa suunatud kohalikule vene kogukonnale, mille kaudu üritatakse mõjutada erinevaid Eesti poliitikaid. Venemaa eriteenistuste luuresihtmärkideks on eelkõige Eesti nn jõustruktuurid, poliitilised otsustajad, erinevate poliitikate kujundajad ja planeerijad ning juurdepääsuvõimaluste leidmine nendele. Vene eriteenistusi huvitab ka Eesti tegevus EL-s ja NATO-s ning Eesti kaitsevõimet puudutav informatsioon.

Venemaa territooriumilt lähtuvat luuretegevust iseloomustavad jätkuvad arvukad Eesti kodanike ning elanike värbamis- ja mõjutamiskatsed. Venemaad külastavad Eesti elanikud saavad üha tihedamini agressiivsete lähenemis- ja värbamiskatsete objektideks. Vene eriteenistuste, eelkõige Föderaalse Julgeolekuteenistuse (FSB) sellelaadse tegevuse aktiivsus ja maht on viimastel aastatel kasvanud. Lähenemised Eesti elanikele, ametnikele ja teenistujatele toimuvad ka kolmandates riikides, kuid kõige ohtlikumad on just Venemaad külastavate Eesti elanike suhtes teostatavad värbamiskatsed. Viimaste eesmärk on informatsiooni kogumiseks ja mõjutegevuse läbiviimiseks vajaliku agentuuri loomine ning mõjuagentide värbamine. Eriteenistuslikel eesmärkidel kasutatakse ka nn aktiivseid meetmeid ehk (des)informatsiooni suunatud kasutamist.

Tõusmas on erinevate riikide eriteenistuste teadus-tehnilisest luurest tulenevad riskid. Teadus- ja majanduskontaktide puhul on vajalik tagada nii ärialase *know-how* kui ka intellektuaalse omandi kaitsmine Eesti poolt.

3. Terrorismivastane võitlus

Terrorismivastase võitluse puhul on tegemist valdkonnaga, mille töömaht on oluliselt suurenenud viimastel aastatel ja suureneb kindlasti ka järgnevatel aastate jooksul. Seda näitavad nii Kaitsepolitsei ameti ohuhinnangud kui teiste riikide kogemused, kes mõne aasta eest olid Eestiga sarnases situatsioonis. Kuna Eestis hetkel terroristlike organisatsioonide ega nende liikmeid ei tegutse, on siin terrorismivastases võitluses rõhk ennetavatel meetmetel. Nende seas on olulisim siinse moslemikogukonna radikaliseerumise välistamine ja välisriikide ekstremistlike ning terroristlike organisatsioonide poolse värbamise tõkestamine.

Eesti vastu on viimastel aastatel üha rohkem huvi tundma hakanud välisriikide moslemid nii Euroopast kui islamimaadest. Eestis omavad tihedaid kontakte radikaalset islamit levitava organisatsiooni Jamaat Tabligh esindajad, suure tõenäosusega tunnevad lähiajal Eesti vastu huvi ka teised Euroopas üha suuremat kandepinda leidnud radikaalsed organisatsioonid. Suur osa selliste organisatsioonide liikmetest on Euroopa Liidu kodanikest immigrandid, nagu ka enamik viimastel aastatel Euroopas terroriakte toime pannud isikutest (07.07.2005 ja 21.07.2005 Londonis toimunud rünnakute toimepanijad olid Suurbritannia kodanikud, 11.03.2004 Madridi rünnakute korraldajad olid aastaid Hispaanias elanud, ka 2006. aastal Eestile lähemal – Taanis ja Norras – vahistatud terrorirünnakute planeerijad olid nende riikide kodanikud). Euroopas tegutsevad terrorirühmitused ja radikaalsed organisatsioonid kujutavad ohtu ka Eestile. Paraku on nende liikmete Eesti külastamist ja nende kontakte siin raske tuvastada, kuna tegemist on üldjuhul Euroopa Liidu kodanikega, kelle piiriületusi Eestis ei fikseerita.

Üheks oluliseks viisiks terroristlike rühmituste tegevuse tõkestamiseks ja nende liikmete kindlaks tegemiseks on terrorismi rahastamisallikate tuvastamine ja külmutamine. Arvestades Eesti innovaatsilisust infotehnoloogia valdkonnas ja arenenud pangandussüsteemi, ennekõike aga alternatiivseid rahasiirdamise kanaleid, on reaalne oht, et Eestit võidakse kasutada terrorismi finantseerimisel. Selle ennetamiseks teeb Kaitsepolitsei amet aktiivset koostööd rahapesu andmebürooga.

Kaitsepolitsei ameti üheks tegevuseks terrorismivastases võitluses on lõhkematerjalidega seotud kuritegude, sh plahvatuste ennetamine ja avastamine. Viimastel aastatel on plahvatuste arv Eestis oluliselt langenud (siin on oluliseks teguriks Märt Ringmaa vahistamine 2005. aastal ja hilisem kohtu alla andmine süüdistatuna Pae ja Punase tänava piirkonnas suure arvu plahvatuste toime panemises). Samuti on Eestis oluliselt vähenenud tsiviilkäibes oleva ebaseadusliku lõhkeaine kogus.

Terrorismivastase võitluse raames tegeleb Kaitsepolitsei amet ka massihävitusrelvade või nende osade, samuti teiste strateegiliste ja kahese kasutusega kaupade ebaseadusliku leviku tõkestamisega kahel tasandil. Esiteks osaleb Kaitsepolitsei amet välisministeeriumi strateegilise kauba komisjoni töös ning tuvastab firmade seaduserikkumisi seoses strateegilise kauba ekspordi või impordiga. Teine oluline valdkond on organiseeritud kuritegevuse seosed nimetatud materjalide salakaubaveoga. Proliferatsiooni ennetamine on Eesti jaoks meie geograafilisest asukohast tulenevalt kriitilise tähtsusega, kuna Venemaal Nõukogude Liidu aegadest säilinud massihävitusrelvade osad ja muud strateegilised kaubad (nt. radioaktiivsed materjalid) on salakaubandusega tegelevate isikute silmis atraktiivseks müügiartiklits ning selliste materjalide Läänes mahamüümiseks võidakse kasutada Balti riike.

Lisaks eeltoodule on terrorismivastases võitluses oluline osa erinevatel üldpreventiivsetel meetmetel – kriisiõppuste korraldamine, riigivisiitide ja teiste suurürituste turvalisuse tagamine, elutähtsate objektide kaardistamine ja nende turvalisuse tagamine jne. Selliste tegevuste elluviimises osalevad enamik Siseministeeriumi valitsemisalasse kuuluvaid asutusi.

4. Korruptsioonivastane võitlus

Rahvusvahelise korruptsiooni vastu võitlemise organisatsiooni Transparency International 2006. aasta korruptsiooni tajumise indeksis on Eesti koht alates 2003. aastast pidevalt paranenud. Nimelt on Eesti koht 3 aasta jooksul tõusnud üle 1 punkti võrra ning 2006. aastal asetseb Eesti indeksis 6,7 punktiga 163 riigi seas 24.-25. kohal. Seega tajutakse Eesti ühiskonnas korruptsiooni esinemist järjest vähem ning olukord on muutunud selles suhtes stabiilsemaks. Samas ei ole loomulikult põhjust rahuloluks, sest Eesti tulemus on küll endiste sotsialistlike riikide seas parim, kuid enamikest Euroopa Liidu vanadest liikmesriikidest on resultaat siiski halvem. Pigem näitab Eesti hetkeolukord seda, et riigil on olemas tahe oma probleemidega tegeleda ning aasta-aastalt muutub ka kompetents suuremaks.

Korruptsioonivastase võitluse tulemusi võib 2006. aastal pidada kokkuvõttes heaks, sest viimaste aastate jooksul on paranenud nii laekuva informatsiooni kvaliteet kui ka menetluslik võimekus. Siinjuures tuleb rõhutada, et prioriteediks on eelkõige just keerulisemate korruptsiooniskeemide avastamine, mis kujutavad riigi sisejulgeolekule ja majandusele suuremat ohtu. Reeglina on niisuguste korruptsioonijuhtumite avastamine ka tavapärasest aeganõudvam ja ressursimahukam. Samuti on korruptsiooniskeemid muutunud viimastel aastatel tunduvalt keerulisemaks, sest ka ebaausad ametnikud õpivad pidevalt oma vahele jäänud endiste kolleegide vigadest ning võtavad kasutusele üha uusi konspiratsioonimeetodeid oma ebaseadusliku tegevuse varjamiseks. Nii ongi sellised, veel mõni aasta tagasi väga levinud, lihtsakoelised rahade väljakantimised riigiasutustest asendunud keerukate ja avastamise mõttes ülikomplitseeritud kuriteoskeemidega.

Vahele jäämise riski kasvades suurenevad aasta-aastalt ka altkäemaksu- või pistiseskeemides ringlevad rahasummad. Nii ei ole viimasel ajal enam väga harvad juhtumid, kus ebaaus riigiametnik küsib oma teo eest näiteks miljoni krooni suurust altkäemaksu või pistist. Summade suurenemisel väheneb loomulikult ka sularaha osakaal. Selle asemel kasutavad ebaausad ametnikud üha enam altkäemaksu- või pistiseskeemides ringleva raha päritolu ja liikumise varjamiseks ülekandeid vari- või off-shore firmadele. Üheks viimasel ajal levinumaks kuriteo varjamise viisiks on ka raha väljakantimine riigiametniku varjatud osalusega firmadesse. Tegemist on juhtumitega, kus riigiametnikul on näiteks oma sõprade kaudu varjatud osalus mõnes firmas ning ta osaleb ka ise varjatud kujul ettevõtte igapäevases juhtimises. Seejuures ongi ametniku peamiseks ülesandeks muuhulgas just riiklike tellimuste tagamine oma firmale.

Peamised korruptsiooniriskid riigisektoris on hinnanguliselt endiselt seotud infotehnoloogialaste hangetega. Nimelt on viimase paari aasta jooksul avastatud juba neli-viis korruptsioonijuhtumit, mis on otseselt seotud just infotehnoloogiaalaste hangetega. Seejuures annavad kõik avastatud juhtumid veelkord tunnistust puudujääkidest riigi infotehnoloogiaalaste hangete korralduses ja järelvalvesüsteemis. Lisaks infotehnoloogiaalastele hangetele on peamised korruptsiooniriskid hinnanguliselt seotud ka ehitushangetega. Otseste altkäemaksu- või pistisejuhtumite kõrval tuleb selles valdkonnas pöörata kindlasti tähelepanu ka võimalikele kartellikokkulepetele. Kui hangetes

osalevad ettevõtjad lepivad omavahel eelnevalt hangete mahtudes ning teenuste hindade kunstlikus suurendamises kokku, siis on see kogu majanduse arengu seisukohast kahtlemata äärmiselt ohtlik tendents, mis tekitab otsest kahju kogu riigile.

5. Riigisaladuse kaitse

Salastatud teavet töötlevate inimeste arvu kasv jätkub selge tendentsina ka lähiaastatel. Alates 2006. aasta suvest muutus kõigi jälitusametkondade kogutav jälitusteave piiratud tasemega riigisaladuseks, samuti jätkus NATO ja ELiga seonduva salastatud teabega kokku puutuvate ametnike arvu kasv. Sellised ametnikud saab tinglikult jagada kahte gruppi, kellest esimesed töötavad Eesti Vabariigi ametnikena ning teise grupi moodustavad isikud, kes kandideerivad tööle ELi ja NATO struktuuridesse. Kuna riigisaladuse valdkonnas on ilmnunud mitmeid probleeme, vajab jätkuvalt tähelepanu koolituste korraldamine ning tutvustavate materjalide koostamine.

Kindlasti tuleb üha ressursimahukamana tuua esile tööstusjulgeoleku valdkonda. Juriidilise isiku juurdepääsulubadega saavad äriühingud võimaluse osaleda rahvusvahelistel hangetel, kus eeltingimuseks on julgeolekukontrolli läbimine ja juurdepääsuloa omamine. Juriidilise isiku julgeolekukontroll tähistab riigisaladuse riikliku kaitse seisukohast olulist sammu, kuna juriidiliste isikute suhtes teostatava kontrolli käigus hinnatakse juriidilise isiku võimet kaitsta riigisaladust mitmest küljest, mis lõppkokkuvõttes tagab juriidilise isiku valduses oleva riigisaladuse efektiivsema kaitstuse. Eesti Vabariigis on mitmeid valdkondi ning ettevõtteid, mis momendil ei töötle salastatud teavet, aga arengu jätkudes ning Euro-Atlantiliste struktuuride ja koostööformaatidega koostööd alustades peavad need ettevõtted julgeolekukontrolli läbima.

6. Inimsusevastaste kuritegude uurimine

Kaitsepolitsei ameti uurimisalluvusse kuulub genotsiidi ja inimsusvastaste kuritegude ning sõjakuritegude kohtueelne uurimine. Kuigi need kuriteod pandi Eestis toime valdavalt Teise maailmasõja ajal või mõnekümne aasta vältel pärast sõja lõppu, tekitab nende uurimine nii siseriiklikult kui ka rahvusvaheliselt senini tugevat vastukaja. See omakorda aga tõestab teema käsitlemise olulisust ja vajalikkust. Eesti riikluse seisukohast on kümnekonna aasta vältel tehtud töö olulisimaks lõpptulemuseks 2006. aastal Euroopa Inimõiguse Kohtu langetatud motiveeritud otsus, milles selgitatakse, miks ei võetud menetlusse Saaremaal 1949. a märtsis küüditamisoperatsioonis osalenud ja selle eest süüdi mõistetud August Kolgi ja Pjotr Kislõi kaebust. Märkimisväärne on otsuses väljendatud selgesõnaliselt seisukoht, et Eesti Vabariik oli 1940–1991 rahvusvahelise õiguse vastaselt okupeeritud.

7. Korrakaitse ja politsei sekkumist vajavatele sündmustele reageerimine

Politsei menetleb ca 200 000 väärteoasja aastas. **Registreeritud väärtegude** arv kasvab pidevalt. Suurima osa väärtegudest moodustavad liiklusalased väärteod, kasvutendentsi näitavad narkoväärteod. See trend iseloomustab politsei tegevusse efektiivsuse suurenemist. Väärteomenetluse üle on kohtulik kontroll, kuid vajalik on tõhustada politseisisest järelevalvet, tagamaks õiglast menetlust ning vältimaks isikute õiguste põhjendamatut kahjustamist ja sellega seonduvaid võimalikke kahjunõudeid. Probleemne on karistamisotsuste täitmine väärteomenetluses (nii arestid kui rahatrahvid). Karistused määratakse sageli nii suured, et

isikutel puudub võimalus rahatrahvi tasuda. Sellisel karistusel puudub soovitud eesmärk, st see ei mõjuta isikut edaspidi süüteo toimepanemisest hoiduma.

Väärtegude menetlejate töökoormus on erinev, vajalik on töökohtade kaardistamine ja koormuse ühtlustamine.

Analüüsipõhine ja **elanikkonnale nähtav patrullimine** võimaldab ära hoida õigusrikkumisi ja reageerida neile operatiivselt. Patrullide arvu on püütud suurendada politseiametnike vabastamisega juhtimiskeskuste tööst (juhtimise korraldamine välijuhtide poolt, mittepoltseiametnikest dispetšerid), üheliikmelise patrulli kasutamise, piirkonnakonstaablite kaasamisega patrullimisele, samuti kiirreageerimisüksuste kasutamise. Patrullimise aeg väheneb väljakutsete teenindamisele kuluva aja võrra (aastas üle 200 000 väljakutse). Samuti väheneb patrullimiseks planeeritud aeg õiguserikkumiste vormistamise liigse formaalsuse ning patrullpolitseinike kasutamine, kohtuväliste menetlejate abistamiseks, ametiabiks, sundtoomiseks, kohtukutsete edastamiseks. Senisest enam tuleb panustada koostöös kohaliku omavalitusega tehnilise järelevalve arendamisse. Nii Tallinna Lennujaam kui ka Tallinna Sadam omavad Eesti oludes olulist tähendust peamiste rahvusvaheliste sissepääsuteedena Eesti Vabariigi pealinna. Väheoluline ei ole ka Tallinna Balti Jaama seisund riigi pealinna põhilise raudteevärvana. Praegusel ajal on lennujaam ja sadam omalt poolt turvalisuse tagamise lahendanud peamiselt turvaettevõtete teenuste sisseostmise teel. Ohtlikumate kohtade hulka kuuluvad ka Sadama, Lootsi tänavad ja Mere puiestee. Sadamaalal avaliku korra tagamiseks ei piisa terminalihoonetesse politseitoimkondade paigutamisest. Oluline on võtta kontrolli alla kogu sadama lähem ümbruskond isegi kuni 1 km raadiuses.³ Ülmärgitud kõige ohtlikumad tänavad andsid 74% kõigist väljakutsetest.

Politsei pideva kohalolekuga Tallinna Sadama, Tallinna Lennujaama ja Balti jaama hoonetes ning nende läheduses vähendame riski, et Eestit külastavad turistid langevad kuriteo ohvriks ning hoiame eesti riigi maine kõrgel.

8. Politsei väljakutsete teenindamine

Politsei teenindab aastas üle 200 000 väljakutse ning väljakutsete arv kasvab pidevalt korrelatsioonis elanike õigusteadvuse kasvu ning näiteks ka vara kindlustatuse mahu kasvuga.

Probleemiks on patrullteenistuse suur hõivatus väljakutsete teenindamisega, mis sisuliselt tähendab tagajärjega tegelemist. Väljakutsetele reageerimise kiirus ei rahulda elanikkonda, kuigi see on aastatega tõusnud. Politsei avaliku arvamuse uuringu kohaselt on politsei tegutsemise kiirusega rahul alla poole küsitletutest ning tegutsemise kiirusele antud rahulolu hinnang on kahel viimasel aasta olnud võrreldes teistele politseitöö omadustele (töö, tegutsemise tulemuslikkus, suhtlemisoskus, ametialased oskused, väline korrektsus) antud hinnangutega olnud kõige madalam.

110 juhtimiskeskused on Tallinnas, Pärnus, Tartus ja Jõhvis. Töö 112 häirekeskustega liitumise eesmärgil ei ole veel lõpuni jõudnud, täiendamist vajab juhtimiskeskuste ja välijuhtimise kontseptsioon, kuid suund ühendamisele jätkub. Politseiprefektuurid on kehtestanud

³ Tuleks võtta seisukoht ka Linnahalli juures asuvate kiir-laevade sadama ning Copterline terminali suhtes.

väljakutsetele reageerimise kiiruse vastavalt väljakutseprioriteedi kategooriale ja teeninduspiirkonna eripäradele.

Probleeme on mitmete arestimajade ületätuvusega, mida on võimendanud Pärnu Vangla sulgemine enne Viru Vangla ehitust. Arestipäevade arv on keskmisel 140 000 inimpäeva aastas. Mitmed arestimajad ei vasta kinnipidamiseks kehtestatud ehitustehnilistele nõuetele, mistõttu ei ole võimalik tagada seaduslikke kinnipidamistingimusi.

Konvoikordade arv näitab tõusu – ca 10% aastas. Tagamaks inimõiguste juriidiliselt korrektse kaitse tuleb konvoeerimise korraldamine reguleerida seaduse tasemel. Justiitsministeeriumi juurde loodud saatmiskeskus ei ole politseile loodetud koormuse olulist vähendamist toonud.

Politsei **lubadealane töö** tuleneb relvaseadusest ja turvaseadusest. Eestis on arvel ligi 30 000 füüsilisest ja üle 100 juriidilisest isikust relvaomanikku. Lubadealast tööd on mõjutanud ühtse üleriigilise relvalubade menetlemise korra puudumine, samuti turvaseaduse tõlgendamisprobleemid ja alamaktide puudumine.

9. Piirkondlik politseitöö

Piirkondliku politseitöö eesmärk on lähendada politseid kogukonnale, so arendada ja süvendada politsei, kogukonna, asutuste, ühenduste ning kohalike omavalitsuste koostööd ning infovahetust, et lahendada kogukonna turvalisust häirivad probleemid piirkonnas ning selle tulemusel tagada avalik kord ja suurendada üldist turvalisust. Piirkondliku politseitöö arendamisel tuleb kvaliteetse politseiteenuse osutamiseks rohkem kasutada infotehnoloogilisi lahendusi (sh e-politsei). Samas, politsei arvutivõrku on neist ühendus vaid 40%l.

Alustatud on piirkondliku politseitöö põhieesmärkidega seotud ühtsetel alustel toimiva hindamissüsteemi väljatöötamist. Kehtestada on vaja kriteeriumid kriminaalasjade menetlusalluvuse jagamiseks kriminaalpolitsei ja korralduspolitsei vahel.

Alaealised õiguserikkujad muutuvad üha nooremaks, kasvab retsidiivsus. Üheks iseloomustavaks negatiivseks näitajaks on kuritegude toimepanemine grupis. Samas on töö alaealiste õiguserikkujatega oluliselt komplitseeritum kui täiskasvanuga. Samuti suureneb järjest rohkem väärkoheldud alaealiste arv.

Süüteoennetusprojektide ja -ürituste jätkamine senises või suuremas mahus eeldab järgnevatel aastatel nende politseipoolse rahastamise suurenemist seoses eelkõige erinevate vahendite (nt trükiste) kallinemisega. Võrgustikutöö arendamine (eelkõige) alaealiste õiguspärase käitumise kujundamisel ning alaealistele suunatud süsteemne ennetustöö eeldab politseivälise institutsioonide tihedat ja järjepidevat kaasamist. Piirkonnakonstaablite kasutada olevad politseisõidukid sobivad eelkõige maanteesõiduks, vajadus on maastikul liikumiseks paremini sobivate sõidukite järele. Suurenenud on mittepolitseiline tegevus(hagimaterjalide ja kutsete edastamine kohtu korraldusel, tsiviilvaidlused jne)

10. Kriisireguleerimisealase tegevuse korraldamine politseiasutustes

Erinevate ühiskonnas toimuvate sündmuste arv, mis võib põhjustada hädaolukorra tekkimise, on aasta-aastalt suurenenud. 2006.a toimunud sündmused näitavad, et avaliku koosoleku tunnustega kogunemiste korraldajate spekter on võrreldes varasemate aastatega laienenud. Näidetena võib siinjuures tuua meeleavaldused Tõnismäel pronksõduri juures, loomade väärkohtlemise vastane rongkäik Tallinnas jne. Politsei ressursinappuse võivad lisaks sündmuse iseloomule (ootamatult ilmnevad spetsiifilised asjaolud) ja ressursi defitsiidile põhjustada ka teiste ametkondade vastutusalas olevate hädaolukordade mõjud (nt episootia, pandeemia, ulatuslik elektrikatkestus).

Ebapiisavad ressursid võivad omakorda viia hädaolukorra eskaleerumiseni või uue hädaolukorra tekkimiseni. Edukas tegevus kriitilises ressursinappuses eeldab põhjalike (tegevus)plaanide olemasolu, mis lisaks käitumisjuhiste ja koostööpõhimõtetele sisaldavad selgeid ja üheselt mõistetavaid informatsiooni edastamise mehhanisme ja tingimusi. Järjekindel plaanidest kinnipidamine tagab standardse kiirreageerimissüsteemi olemasolu, mis omakorda loob toimiva tegutsemiskeskonna ükskõik millise tasandi sündmuse korral.

Pidades silmas planeeritud muudatusi kriisireguleerimise valdkonnas tervikuna ja asjaolu, et politsei on väga laialdaselt kaasatud erinevate ametkondade vastutusaladesse kuuluvate sündmuste lahendamisse, tuleb lähiaastatel keskenduda politsei vastutusalade hädaolukordade efektiivsele ennetamisele (riskianalüüs, riskide vähendamine), hädaolukordadeks valmistumisele (plaanide koostamine, koolitus, vajaliku õppe, varustuse ja funktsionaalsustagatise loomine) ning nende lahendamisele.

11. Liiklusohutuse tagamine

Meede “liiklusohutus” hõlmab politseilisi tegevusi, mis on suunatud planeerimisele, järelevalvele, liikluskeskkonnale, koolitusele ja hoiakute kujundamisele.

Iga päev hukkub maailmas liikluses ca 3000 inimest. Euroopas hukkub aastas üle 100 000 inimese ja ca 2,6 miljonit saab vigastada. Euroopa Liidus hukkub aastas 40 000 inimest. EL kahjud liiklusõnnetustest on ca 80 mlrd eurot aastas, mis on ca 2% sisemajanduse koguproduktist. Sõidukite arvu järjest kiirem kasv Eesti teedel muudab üha aktuaalsemaks olemasolevate teede remondi ja liikluskorralduse täiustamise. Igasugune ehitus- või liiklusalane otsus nõuab eelnevat majanduslikku hinnangut, mille saamiseks on vaja teada lisaks kasu või kahju tekitavatele tegureile ka nende suurust.

Kui teega seotud tööde mahte ja hindu on võimalik määrata suhteliselt lihtsalt, siis liikluskuludega on olukord keerulisem. Lisaks liikluse koosseisule, sagedusele ja selle muutumisele ajas ning autokilomeetri hinnale on vaja väga täpselt hinnata nii ühiskonnale kui üksikisikule tekitatud kahjusid, mis kaasnevad liiklusõnnetustega.

TTÜ teedeinstituudi poolt 2005. aastal läbiviidud uuringus on arvatud liiklusõnnetuste kahjud Eestis nii jooksev- kui 2000.aasta püsivhindades aastatel 1998 kuni 2004. Samuti on ära toodud kahjude prognoos aastani 2009 nii hukkunu, invaliidistunu, vigastatu kui ka varalise kahjuga õnnetuse kohta.

Aastal 2004 oli Eestis toimunud liiklusõnnetuste kogukahju nimetatud uuringu andmetel veidi enam kui 3,1 miljardit krooni. Sellest poole moodustasid inimelu kaotusest tingitud kahjud. Varakahjud moodustasid kolmandiku liiklusõnnetuste kogukahjust.

Põhja ja Lõuna Politseiprefektuuris ja Julgestuspolitseis on suudetud säilitada spetsialiseeritud liiklusjärelvalve üksused. Viimaste aastatega on tõusnud liiklusjärelvalve teostamise võimekus õhus, vetel, maastikul, jalg- ja mootorratastel. Tugevdatud on järelvalvet meelelahutus- ja hobispordiks kasutatavate liiklusvahendite üle (ratasmaastikusõidukid, väikelaevad, jetid, hobuveokid, jalgrattad). Kõik asutused on tunnistanud pädevaks mõõtjateks mõõteseaduse mõttes. Välja on töötatud ja kehtestatud ülepolitseilised ühtsed mõõtemetoodikad, mis välistavad mõõtetulemuse subjektiivsuse ja mitmetimõistetavuse. Seetõttu on vähenenud mõõtetegevuse peale esitatud kaebuste arv. "Kõik puhuvad" politseioperatsioonide andmetel on vähenenud juhtimiselt avastatud roolijoodikute osakaal. Kasvanud on kergliikluse üle teostatud järelvalvele pühendatud liiklusjärelvalve alane tööaeg ja kergliiklejate poolsete liiklusnõuete rikkumiste avastamine.

Rahvusvahelises võrdluses oli Eesti liiklusohutuse seisukohalt kuni 2005. aastani suhteliselt positiivne ja Baltimaade liiderring. Täna oleme aga kaotamas oma liidripositsiooni. Kuigi Eesti liiklusohutuse tase on veel parem kui Lätil ja Leedul, on Läti areng olnud kiirem. Riikliku liiklusohutuse programmi - RLOP tegevuskava 2004-2006 ei saanud ministriumite toetust ja seega puudub RLOP-i reaalne täitemehhanism, sh rahastuse programm. RLOP-i I etapi arengukava jäi vastu võtmata. Meetmete täitmise eest vastutajad jäid fiktiivseks. Uus liikluseadus jäi vastu võtmata, veapunktsüsteem lükati tagasi, MKM ei juhi ja ei koordineeri liiklusohutusala tegevust piisavalt, regionaalne tegevus on nõrk, koolitus- ja haridussüsteem on ebaregulaarne ja sihipäratu, kohaliku tasandi tegevus on ebatõhus, planeerimistegevuses pole liiklusohutus prioriteetne. Politsei on jäänud ainukeseks igapäevategevuses liiklusohutusse panustavaks ametkonnaks. Seetõttu ei ole ka liiklusohutus viimase paari aasta jooksul paranenud. 2006. a suvest on hüppeliselt suurenenud liiklusõnnetustes hukkunute arv ühesõiduki õnnetustes ja mootorsõidukite kokkupõrgetes jalakäijatega. Euroopale omast kasvutrendi näitavad mootorratastega juhtunud õnnetused. Liiklusjärelvalvet teostavate ametnike vähesuse tõttu ja madala politseilise sekkumise subjektiivse riski tõttu langeb endiselt liikluskuulekus. Mõõteseadusest tulenevate kohustuste laienemine politseilisele mõõtetegevusele on muutnud liiklusjärelvalve toimingud aeganõudvaks, koormates ametnikku suure bürokraatliku dokumenteerimiskohustusega. Väärtegude tehnilisele vormistamisele kulub üha enam ajaresurssi. Endiselt näitab kasvutendentsi arvele võetavate sõidukite suhtarv. Valglinnastumine ja uusasumistes infrastruktuuri puudumine toob kaasa suure pendelrände. Asutustes puuduvad aeg-koht analüüsid ja eesmärgistatud liiklusjärelvalve alased tegevused. Liiklustihedus riigis suureneb, mida näitab rohke autode juurdevool tänavatele, samas ei ole kasvanud liiklusjärelvalve maht seda teostavate ametnike vähesuse ning olemasoleva personali vähese kogemuse ja piisava erialase väljaõppe puudumise tõttu. Arvestades demograafilisi olusid ei ole võimalik oluliselt suurendada liiklusjärelvalvet teostavate ametnike arvu, seetõttu tuleb lähiaastatel teha olulisi investeeringuid tehnilistesse liiklusjärelvalve vahenditesse. Politsei peab suurendama liiklusjärelvalvealase tegevuse sihipärasust ja tuginema senisest rohkem aeg-koht analüüsidele.

12. Kriminaalmenetlus ja organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus

Kriminaalmenetlus. Registreeritud õigusrikkumistest on isikuvastaseid kuritegusid keskel läbi kümme protsenti ning varavastaseid 70 protsenti. Viimastel aastatel on kasvanud isikuvastaste kuritegude arv, kuid seda saab seletada kehalise väärkohtlemise juhtumite kriminaliseerimisega 2004. aastal. Enne 2004 aastat lahendasid inimesed kehalise väärkohtlemise kaebuseid tsiviilkohtupidamise korras.

Viimastel aastatel on senisest suurema menetlusressursi eraldamise tõttu kasvanud ka politsei menetluspädevusse kuuluvate korruptsioonialaste süütegude arv. Samas on saagenenud ka nende kuritegude lahendamine.

Kriminaalmenetlusele kuuluva ressursi kokkuhoiuks lisandus 2006.a lihtmenetlustele uue menetlusliigina kiirmenetlus, kuid selle kohaldamine on veel ebapiisav, moodustades näiteks 2006.a ligi 3% lahendatud kuritegudest. Ressursisäästlikkuse saavutamiseks tuleb kiirmenetluse kohaldamise osakaalu lahendatud kuritegudes tõsta.

Alaealiste poolt või osavõtul toime pandud kuritegude üldarv on langenud. Kahanemine on toimunud eelkõige varavastaste kuritegude osas, kasvanud on aga alaealiste poolt toime pandud isikuvastaste kuritegude arv ning avaliku usalduse vastaste kuritegude arv.

Alaealiste kuritegevuse vähendamiseks on lähiaastatel kavandatud suuremat tähelepanu pöörata spetsialiseerumiseks alaealiste kriminaalasjade menetlemisele kogu justiitsahelas. Politseis on alaealiste kohtueelse menetlemisega tegelevate ametnike võrk välja kujunenud (alaealistega tegelevad spetsialiseerunud menetlejad) edasiselt tuleb tagada menetluse läbiviimine võimalikult lühikese ajaga. Kriminaalmenetluste puhul ei tohi menetluse aeg üldjuhul ületada 2 kuud.

Politseiasutustes on probleeme suuremõõtmeliste asitõendite (eelkõige sõidukite) ja hoiule võetud vara säilitamisel, milleks on vaja rentida või välja ehitada nõuetele vastavad ruumid.

Eestis elavate ja riiki külastavate välisriikide kodanike või Eestisse elama asunud arvu pideval suurenemisel kasvab oht välismaalaste langemiseks kuriteo ohvriks või kuritegude toimepanemiseks nende poolt, mis suurendab politsei kulutusi tõlkele.

Praegu tagab Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskus (KEKK) **kriminalistikaekspertiisi ja –uuringu** teostamise ning varustab politseiasutusi kriminalistikauuringuteks vajalike tehniliste vahendite ja käibematerjalidega. Lahendamisel on KEKK ja EKEB baasil ühendatud ekspertiisiasutuse loomine aastatel 2007 – 2010. Ühendatud ekspertiisiasutuse loomise käigus tuleb tagada kriminalistikaekspertiiside ja –uuringute kättesaadavus politseile, politsei kriminalistikaalase tegevuse koordineerimine ja politseiasutuste kriminalistikavahenditega varustamine ning selleks on vaja tagada politsei jätkusuutlikkus. Ekspertiisialane tegevus on otseses seoses tööst sündmuskohal ning seal talletatavatest kuriteojälgedest/võetud proovidest kui potentsiaalsetest ekspertiisiobjektidest.

Kriminalistika valdkonnas on vaja jätkuvalt tõsta kriminalistikaalase töö kvaliteeti, suurendamaks kriminalistide osa tõendite hankimisel. Suureneb koolituste kulu (sisekoolitused asenduvad sisseostetavate koolitustega).

Organiseeritud kuritegevuse tõkestamiseks teeb politsei koostööd teiste riigiasutustega (Piirivalveamet, Maksu- ja Tolliamet, Sotsiaalministeerium koos allasutustega, Kodakondsus- ja Migratsiooniamet).

Keskkriminaalpolitseisse (KKP) on koondunud mahukate kriminaalajade efektiivseks menetlemiseks vajalikud ressursid ja tugiteenused ning spetsiifiline oskusteave, millega vajadusel toetatakse ka teisi politseiasutusi. Keskkriminaalpolitsei kõrval tegelevad organiseeritud kuritegevusega oma teeninduspiirkonnas politseiprefektuurid. Prefektuuride ja KKP vaheline tegevus org kuritegevuse osas vajab selgemat piiritlemist, et tagada ressursi efektiivsem rakendamine ja vältida tegevuste dubleerimist.

Olulisel kohal on kriminaalteabe analüüsist tulenev ohtude hindamine. Senisest rohkem peab rakendama proaktiivset politseitööd – selle tulemusena ei tegelda vaid tagajärgedega, vaid luuakse võimalusi mõjutada organiseeritud kuritegevuse juhtfigure, ennetada ja tõkestada kuritegevust. Vajalik on politseiametnike täienduskoolitus, et tagada menetluseks ja analüüsiks vajaliku info kvantiteet ja kvaliteet.

Lisaks avalikule sektorile on Keskkriminaalpolitsei hinnanud kõrgendatud korrupsiooniohuga ka KOV tegevuse. Seda näitavad viimaste aastate tendentsid, kus mitmed KOV ametnikud on ametiseisundi kuritarvitamise ja altkäemaksudega seotud kuritegude eest vastutusele võetud. Riski maandamiseks on vaja tõhustada teabe kogumiseks ning kontrollimiseks tegevust KOV suunal.

Politsei poolt on viimastel aastatel konfiskeeritud ca 500 kg narkootilist ainet aastas. Enam levivad kangemad sünteetilised narkootikumid (nt fentanüül on asendanud heroini), mistõttu narkoaine kogused vähenevad, kuid nende ainete ohtlikkus suureneb. Perioodil 2000 – 2007 on Keskkriminaalpolitsei igal aastal avastanud 2-4 sünteetilisi aineid tootvat narkolaborit Eestis. Soomes on avastatud eestlaste poolt juhitud narkolabor ja enamus Soomes ringlevast narkootilisest ainest on pärit Eestist või toodud läbi Eesti. Põhjamaade narkovedu organiseerivad eestlased, kes resideeruvad Hispaanias.

Keskkriminaalpolitseis moodustatakse 2007-2008 aastal spetsialiseeritud üksus, mis hakkab tegelema kriminaaltulu tuvastamisega. Antud üksuse tegevus on eriti oluline uue konfiskeerimismenetluse rakendumise valguses.

Aastast aastasse on suurenenud KKP koosseisus tegutseva rahapesu andmebüroole (RAB) saadetud teatiste arv, ületades viimasel ajal 2000 teatise piiri rahapesukahtlusega tehingute kohta. Teatiste arvu suurenemine viitab teatamiskohustusega subjektide teadlikkuse tõusule rahapesust, samas suurendab see ka büroo töötajate töökoormust. Suurenenud on ka saabunud teatise analüüsi tulemusena väljaselgitatud kuritegude arv.

Rahapesu andmebüroo hinnangul on praegu Eestis üheks enam rahapesuga haavatavaks sfääriks kinnisvaraarendus ja ehitus. Aastas teatakse RABle enam kui Eesti Vabariigi riigieelarve mahus

kahtlastest tehingutest – see ei tähenda, et kogu teatiste sisuks olev summa oleks kuritegelikul teel saadud, kuid annab ettekujutuse rahavoogudest, mida politseil on tulnud kontrollida.

Kriminaalpolitsei on sulgenud praktiliselt kõik nn eliitbordellid, mistõttu Tallinnas küll alaliselt tegutsevaid prostitutsiooni vahendavaid maju ei eksisteeri, kuid seda suurem on risk, et prostitutsioon valgub korteritesse või tänavatele.

Oluline on aktiivselt tegeleda edasi inimkaubanduse temaatikaga. Hinnata tuleb riske ka muudes tegevussfäärides sh. majandussektoris kasutatava tööjõu liikumise osas. Lisaks tuleb suurendada inimkaubanduse vastuvõitlemise võimekust ka Lõuna, Lääne ja Ida Politseiprefektuurides.

Seoses Schengeni õigusruumiga liitumisega on vajalik Interpoli, Europoli ja Schengeni infosüsteemide integreerimine, mis tähendab politsei operatiivinfo IT lahenduse väljatöötamist riigis ja kogu süsteemi tehnilise toe tagamist ööpäevaringselt (24/7).

13. Julgestustegevus

Käesoleval ajal on Julgestuspolitsei julgestusosakonna kaitse all Vabariigi President koos pereliikmetega, Riigikogu esimees, peaminister, president Arnold Rüütel koos pereliikmetega ja president Lennart Meri lesk. Lisaks julgestatakse Eestit külastavaid välisriikide kõrgeid esindajaid.

Julgestuspolitsei poolt valvatavate objektide loetellu ei kuulu täna mõned suursaatkonnad, mis ei ole soovinud julgestuspolitsei elektroonilist valvet, samas valvatakse neid politseiseadusest tulenevalt.

Julgestustegevusele avaldab mõju rahvusvaheline terrorism. Kui varem kasutati Euroopat eelkõige terrorismi rahastamisel, siis on Euroopa riigid nüüdseks üha sagedamini muutumas terrorirünnakute sihtmärkideks, radikaalse islami ja terrorismi toetajate hulka kuulub üha rohkem Euroopa Liidu kodanikke, liitutakse erinevate fundamentalistlike ja ekstremistlike rühmitustega. Keerulisemaks on muutunud äärmuslikult meelestatud isikute tuvastamine.

Euroopa Liidu üks aluspõhimõtteid on isikute vaba liikumine, mis muudab sisejulgeoleku tagamise õiguskaitsestruktuuridele senisest tunduvalt keerulisemaks ning nõuab lisaressursside rakendamist. Komplekssete julgeolekumeetmete tugevdamisega vanades Euroopa Liidu liikmesriikides võib kaasneda terroristide siirdumine ka Eestisse, milleks tuleb tagada piisav valmisolek. Samuti seab see Eestile täiendavad nõudmised riigi välissaatkondade turvalisuse tagamisel.

Lisaks terrorismiohule võivad põhiseaduslikele institutsioonidele kujutada ohtu psüühiliselt ebastabiilsed isikud oma ettearvamatu käitumisega. Vältimaks taolisi intsidente kaitsealuste isikute suhtes, on vajalik pidev nii avalike allikate põhjal teostatav kui ka jälitustegevusel tuginev igapäevane monitooring koos prognoosidega. Nii pidevad siseriiklikud visiividid kui julgestatavate isikute elukohad Eesti eri piirkondades seavad julgestusmeeskondadele kõrgendatud nõudmised liiklusohude maandamiseks.

Julgestustegevuse õiguslik regulatsioon ei vasta enam kaasaja nõuetele ning vajab uuendamist. Muuhulgas on vaja uuendada teiste institutsioonide (kaitseliit, turvaettevõtted) jne kaasamise õiguslike aluseid.

14. Otsingu ja päästetööde teostamine merel ja maismaal

Piirivalvel on otsingu- ja päästetegevuse (*SAR – Search and Rescue*) läbiviimiseks olemas kogemustega ja hea väljaõppega isikkoosseis ning päästetegevuseks on kasutada üks kopter (MI-8, mille ressursid ammendub 2009. aastal) ja Peipsi järvel aastaringse kasutamise võimalusega kaks hõljukit. Suvisel ajal *SAR* operatsioonide läbiviimiseks on rannikukordonites valmisolekus hajutatult kuni 10 kiirpaati ja 10 patrullkaatrit. Talvisel ajal puudub Lääne-Eesti merealadel piisav ujuvahenditega päästevõimekus.

Helikopteri patrull ja *SAR* võimekus on Tallinna keskne. Helikopteri valmidus õhkutõusmiseks Tallinna piirkonnas on tööpäevadel tööajal 15 minutit ning töövälisel ajal 1 tund. Helikopteriga on tööajal võimalik jõuda lennuilma korral 1,45 tunni jooksul abivajajani kogu Eesti vastutusalal ning Tallinna piirkonnas poole tunni jooksul (tingimusel, et kopter ei ole juba hõivatud mõne muu päästeoperatsiooniga). 2006 kirjutati alla teise uue piirivalvehelikopteri ostmise leping (ca 200 MEEK), et tõsta patrullimise ja otsingu- ning päästetööde võimekust. Piirivalve ülesannetega seonduvalt on siseministri poolt heaks kiidetud „Lennusalga arendamise põhimõtted aastani 2020”.

Abivajajate otsingu- ja päästeoperatsioonide läbiviimine lennuvahenditega on tehniliste otsinguvahendite – soojuskaamerate – puudumise tõttu piiratud valge aja ja hea nähtavuse tingimustega, samuti inimsilma võimega eristada vettesattunud abivajajat tugeva lainetuse tingimustes ning maismaal taimestikuga taustal.

15. Integreeritud piirihaldus

Viimastel aastatel on piirivalve tegevuse põhirõhk olnud suunatud Schengeni lepingu täielikuks rakendamiseks suunatud tegevustele (Schengeni alane väljaõpe, EL Nõukogu hindamiskomisjonide vastuvõtmine), samuti on tehtud ettevalmistusi EL välispiiri valve ja infrastruktuuri arendamiseks (Phare, Schengeni toetus) ning jätkatud mereseire projekti edasiarendamist. Euroopa Liidu eksperdid on hinnanud Schengeni viisaruumiga liitumiseks ettevalmistust piirivalves. Hindamistel tuvastatud põhiprobleemideks olid Narva jalakäijate silla, raudtee piiripunkti ja Tallina lennujaama infrastruktuur ning personali vähene arvukus välispiiril.

Piiride valve korralduseks Eesti piiridel Kirde, Kagu, Lääne ja Põhja Piirivalvepiirkonnas (PVP) on 34 piirivalvekordonit. Piirikontrolli korraldamiseks on piirivalves 9 iseseisvat piiripunkti (mehitatud 66%), mis vahetult korraldavad piiriületust 24 rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktis. 41 rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktis korraldatakse piirikontrolli piirivalvekordonite baasil.

Ebaseadusliku piiriületuse avastamiseks on merealade jälgitavus tehniliste seadmetega 2006. aasta seisuga kuni 90% ulatuses. Schengeni ja Phare toetuste rakendamiseks on suurendatud idapiiril tehnilist valvekavat kuni 45,3%-ni kogu idapiirist. Ülejäänud osas toimub mehitatud

valve. Alates 2006. aasta sügisest võeti idapiiri piiripunktides kasutusele liikuvad läbivalgustusseadmed.

Mere- ja järvekordonite sündmustele reageerimise tõstmiseks soetati 2006. aastal seitse RIB tüüpi kummipaati ning renoveeriti piirivalvelaevad PVL-103 ja PVL-107, millega kasutusressurs pikenes 2020. aastani.

Mereseire kontrolli keskustes on rakendatud jälgimiskraanid ja vajalik sidetehnika. 2006. aasta lõpuks uuendati Kagu PVP sidevõrk, idapiiri valvesüsteemi täiustamise raames rakendati süsteemis krüptoseadmed. Sama aasta sügisel vahetati välja kõikide piiripunktide arvutid ning valvestati mehitamata radaripositsioon (Smolnitsa, Kirde PVP) idapiiril.

2006. aasta novembris-detsembris võeti ehitajalt vastu PHARE vahenditest ehitatud kolm uut idapiiri kordonit – Mustajõe, Alajõe ja Luhamaa kordon. Mustajõe kordoni ehituse käigus paigaldati kordoni vastutusosalale statsionaarne valvesüsteem (Amper Sistemas, S.A), mis koosneb radarist ja kolmest kaamerast. Valvesüsteemi paigaldamisega suurendati kordoni vastutusala tehnilise valveta ala kuni 48,9%-ni. Ebaseaduslike piiriületuste efektiivsemaks avastamiseks soetati 2006. aastal kaks mobiilset vaatlusseadet Kirde ja Kagu PVP kordonitele (Vasknarva ja Piusa). Mobiilsed vaatlusseadmed rakendati teenistusse alates septembrist 2006.

2006. aastal moodustas 50% kogu ebaseaduslikest piiriületustest piiriületus idapiiril, millest lahenduse leidis 83%. Aasta-aastalt on Euroopa Liidu majandusruumi kuulumisest tingituna tõusnud piiriületusdokumentidega ja salakaubaveoga seotud ebaseaduslike juhtumite avastamise sagenemine.

Piirivalvurite väljaõppe paremustamiseks on renoveeritud Murastes Piirivalvekollidži 150 kohaline majutushoone, idapiiril teenistuse paremaks korraldamiseks renoveeriti 2006. aastal Kirde PVP staabihoone, elektrifitseeriti Karoli ja Permisküla vaatlustornid ning ehitati Mehikoorma kordoni hõljuki angaar.

Õigusloome seisukohalt on olnud viimaste aastate suurimaks edasiminekuna piirivalveteenistuse seaduse eelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele ning selle vastuvõtmine Riigikogus. Piirivalveseaduse eelnõu töötati 2006. aastal välja ning läbis osaliselt kooskõlastamise.

Schengen Facility programmi vahendusel Eesti riigile eraldatud välisabi vahendite summa kokku oli 77 011 385 EUR (1 204 966 336 EEK). Piirivalvele välispiiri kindlustamiseks eraldatud summa oli **49 670 498 EUR** (777 174 414,01 EEK), mis moodustas 64,5% Eesti riigile toetusena antud summast. Programmi raames olid teisteks kasusaajateks peale Piirivalveamet: Välisministeerium, Siseministeerium, Keskkriminaalpolitsei, Politseiamet ning Kodakondsus- ja Migratsiooniamet.

Eesti – Venemaa vahelise Euroopa Liidu välispiiri Eesti osa tähistuse, väljaehituse ning kulgemise täpse asukoha puudumine suurendab ohtu juhuslike piiriületuste toimumiseks ning vähendab võimalusi avastada ebaseaduslikke riigipiiri ületusi.

Suureks ohuallikaks piiride kontrollimisel on kujunenud piirivalveametnike vähesus (ainuüksi 2006 aastaga vähenes koosseis 274 piirivalvuri võrra), mida näitas ka piiri patrullidega katvuse

vähenev (2006 - 0,8 piirivalvurit km kohta ja 2005 a oli sama näitaja 1,03). Piiripunktides tähendas see olemasolevale koosseisule lisakoormust, sest piiriületuste arv kasvas selles hoolimata.

16. Merereostuse avastamine ja likvideerimine

2006. aastal suurendati reostuse avastamiseks patrulllendude arvu ühelt lennult nädalas kolmele lennule nädalas (ühe patrulllennu lennuaeg kuni 3,5 tundi). Reostuse avastamiseks teostatakse valge ajal merepinna visuaalset vaatlust (aastane katvus 4%), hea nähtavuse tingimustes. Puuduvad kaugsensoorsed tehnilised vahendid. Juhul kui reostuse avastamise katvus jääb aastas kuni 4%, siis on tõenäoline, et reostus avastatakse alles staadiumis, kus see ohustab Eesti rannikuala.

Vabariigi Valitsuse korraldusega 31.03.2006 nr. 219 eraldati 94 400 000 krooni reostuse avastamise ja likvideerimise seadmete (SLAR-radar komplektis andmetöötlus- ja salvestusseadmetega, infrapunakaamera, infrapunakiirguse ja mikrolaineanduriga ning LIDAR) soetamiseks. Uuendati lennukite mootorite ressursi aastani 2009. Renoveeriti PVL-202 „KATI“, millel on 115 t mahuti reostuse kogumiseks ning hangiti lisaseadmeid reostuse likvideerimiseks.

Reostuskolde piiramiseks merel on olemas 2800 m avamere poome (140% *HELCOM* miinimumnõuetest) ja skimmerid reostuse korjamiseks mahus 300m³. Piirivalves reostuse lokaliseerimine on võimalik *HELCOM* miinimumnõuetest 13% ulatuses ühe laevaga aastani 2009.

Merereostuse likvideerimise võimekuse tõstmiseks on alustatud tegevusi kahe uue multifunktsionaalse laeva hankimiseks EL struktuurifondi toetusel.

Probleemiks on, et piirivalve ei suuda õigeaegselt korrastada reostustõrje operatsioonidel kasutatud reostustõrje tehnikat. Probleemid on samuti korjatud reostuse utiliseerimisega.

17. Tuleohutusala järelevalve ja ennetustegevus

Ehitusprojektide ja kasutusloa menetluse kohustuslikkus päästeasutustele tekkis 2004. aastal, päästeseaduse muutmise ja täiendamisega. Seni ajani osalesid tuleohutusjärelvalve ametnikud eelpoolnimetatud menetlustes spetsialisti või eksperdina. Seegi oli pigem juhuslik, kui planeeritud tegevus, sest vastavalt ehitusseadusele võis kohalik omavalitsus (KOV) ise otsustada päästeasutuse kaasamise. Kahjuks paljudel juhtudel KOV ei kaasanud antud menetluse päästeasutusi, ning sellega sai võimalikuks paljude ohuolukordade tekkimine, mis mõjutas otseselt inimeste elu ja turvalisust. Näidetena võib tuua, et detailplaneeringutes puudusid tulekustutusvee saamise võimalused, koolimajades ei olnud lahendatud turvaline õpilaste evakuatsioon hoonest jne.

Kahjuks ei osatud 2004. aastal hinnata antud kohustusega kaasnevat mõjusid päästeasutuse valmisolekule ja võimekusele antud ülesannete täitmisel. Seega tekkis organisatsioonisisene probleem ehitusprojekti hindamise mahu ja ulatuse suhtes, mis tekitas olukorra, kus erinevad päästametnikud hindasid ehitusprojekte erinevas ulatuses. Sellega kaasnes ka järjekordade

tekkimine ehitusprojektiga tegelevate ametnike juurde. Probleemi vältimiseks koostas päästeamet 2006 haldusalasisesse haldusjuhise, millega ühtlustatakse päästeasutuste tegevus nimetatud ülesannete täitmisel ja mille täieliku rakendamise ja kasutamiseni jõutakse aastal 2008.

Ehitist ehitada soovivate isikute parema teenindamise eesmärgil oleme planeerinud 2011. aastaks kasutusele võtta digitaalse ehitusprojektide kooskõlastamise. Meetme rakendamine toimub koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga. Idee kohaselt saab ehitist ehitada sooviv isik esitada ehitusloa saamiseks esitatava ehitusprojekti, koos ehitusloaga ehitusregistrisse, kus kooskõlastatav haldusorgan saab antud faili allalaadida ja selle siis digitaalselt kooskõlastada. Samasuguse eesmärgi saavutamiseks planeeritakse hiljemalt aastaks 2011 töötada välja infosüsteem ehitist ehitada soovivatele isikutele, kes saavad soovi korral ise kontrollida vastava infosüsteemi abil planeeritava ehitise vastavust sätestatud ohutusnõuetele.

Kehtiva tuleohutusülevaatus läbiviimise probleemiks on paindumatus, sest riik näeb ette tuleohutusjärelvalve ametnikele järelvalve teostamise kohustuse vähemalt üks kord aastas kontrollitavatel objektidel, kuid selliseid objekte on väga palju ja nende kontrollimine on liigsuurt aja- ja inimressurssi nõudev tegevus. Seetõttu on pärsitud ka tuleohutusjärelvalve ametnike ja päästeasutuste võimekus alustada tuleohutusülevaatus omal initsiatiivil. See on probleem, sest ametniku motivatsioon on keskendunud riikliku kohustuse täitmisele, mitte tema tegevuspiirkonnas olevate tuleohtlike ehitistele ja tegevustele. Sellest tulenevalt on vaja muuta tuleohutuskontroll riskipõhiseks, et ametnik saaks rohkem keskenduda oma tegevuspiirkonnas paiknevatele tuleohtlikele objektidele ning muude tuleohtlike tegevuste tõkestamisele ning likvideerimisele. Riskipõhisel kontrollimisel lähtutakse tõenäolisest tagajärjest, mis tulekahju korral võib hoone ja selle kasutajatega juhtuda. Määravateks teguriteks lisaks tulekahjude statistkale on hoone kasutajate teo- ja vastutusvõimelisus, hoone tundmine hoone kasutajate poolt. Samuti arvestatakse valitsevaid tööstus- ja tehnogeneid riske.

Lisaks riskipõhisusele tuleb parandada ka ettekirjutuste täitmise arvu. Seniajani on ametnikud keskendunud ennekõike õigusrikkumiste avastamisele ja isikule ettekirjutuste tegemisega. See on küll taganud kõrge tuleohutusülevaatus arvu, kuid tähelepanuta on jäänud järelkontroll e. teave, kas isik on temale pandud haldussundi täitnud või mitte. Antud arengustrateegiaga võtame endale eesmärgi, et ettekirjutuste täitmise arv paraneb 50% võrra (võrreldes 2006), samas suurendades aastas läbiviidavate tuleohutuskontrollide arvu. Viimati nimetud eesmärgi saavutamiseks kavatakse kehtestada asutustele ja ettevõtetele enesekontrollisüsteem. Enesekontroll on üks võimalusi vähendada tuleohutusjärelvalve kontrollikoormust ja konkretiseerida vastutust tuleohutusejärelvalve alal. Enesekontrolli kohustust on tänases õiguskorras reguleeritud näiteks toiduseaduses. Enesekontroll on isiku kohustus kontrollida oma ala, ehitise, seadme ja nende kasutamise ohutust ja nõuetekohasust. Kontrollimine on idees vormiline tegevus, mida asutuse või ettevõtte juhtkond teostab sisekontrollisüsteemi kaudu või isiklikult. Vormilisus tähendab ka seda, et kontrollimise kava peab olema eelnevalt koostatud ja vajadusel ka päästeasutustega kooskõlastatud. Enesekontrolli kohustuse panemine isikule endale on oluline seetõttu, et isik ise valdab oma tegevuse või omandi kohta kõige rohkem informatsiooni ning saab seetõttu kõige väiksemate kuludega saavutada õnnetuse ennetamise. Enesekontrolli alla kuuluva objekti valdaja peab teavitama päästeasutust sellisest tuleohust või rikkumisest, mida ta ise ei suuda viivitamatult kõrvaldada. Arvestades ohu vahetust või olulisust saab päästeasutus võtta tarvitusele täiendavad abinõud tekkinud ohtliku olukorra likvideerimiseks. Enesekontrolli kohustuse täitmise hindamine

toimub tuleohutusjärelvalve ametniku poolt läbi dokumentidega tutvumise ja faktiliste asjaolude hindamisega.

Kodanike paremaks teenindamiseks, ühiskonnas valitsevate tuleriskide väljaselgitamiseks ja tuleohtlike olukordade tõkestamiseks on vajalik tööle rakendada internetipõhine infosüsteem, kuhu sisestatakse kõikide tulekahjude ja tuleohutusjärelvalve ametnike tehtud töö. Vastavalt sisestusele suudab infosüsteem teha erinevaid päringuid ning väljastada asjakohast statistikat tulekahjude ja organisatsiooni sisese töökorralduse kohta.

Tulekahjude menetlemise kohustus enne 2005. aastat on olnud juhuslik, sest tol ajal kehtinud karistus- ja menetlusõigus ei sätestanud üheselt päästeasutuste kohustust tulekahjude uurimiseks. Seetõttu tõsiseltvõetav tulekahjude uurimine ja menetlus algas päästeasutuste poolt alles 2005. aastal, seoses süüteomenetlusnormide kehtestamisega. Seega kvaliteetse menetlusprotsessi ja eesmärgistatud tulemuse saavutamiseks on vaja kindlaks määrata päästeasutuste sisesed kvaliteedistandardid (nt 5 tööpäeva jooksul edastatakse kuriteomaterjalid, alustada tulekahju ajal või vahetult selle lõppedes süüteomenetlusega). Standardi saavutamiseks on vajalik kvaliteetse personali värbamist, asjatundlikku koolitust, protseduuriireglite kehtestamist, piisavate ressursside omamist, jne. Näiteks ei tuvastata hetkel tulekahju tagajärjel tekkinud varalist kahju, sest puudub ühtne arusaam varakahju moodustamise alustest.

Alates 1. märtsist 2006. aastast on **päästealase ennetustöö** osakaalu suurendamiseks regionaalsetes päästekeskustes loodud ennetustööga tegelevad struktuuriüksused. Regionaalsete päästekeskuste ennetusbürood koordineerivad ennetustööd regionaalsel tasandil ja viivad läbi planeeritud ennetusalaseid tegevusi regioonis. Päästeameti ennetustöö büroo põhiülesandeks on päästealase ennetustöö koordineerimine.

Üldhariduskoolidesse on integreeritud ohutu ja turvalise käitumise õpetus. Laste õpetamise muudab keeruliseks asjaolu, et puuduvad ühtsetel alustel koostatud erinevatele vanusegruppidele suunatud õppematerjalid. Samas on puudulik ka meetodiline juhendmaterjal õpetajatele.

Erinevates Eesti piirkondades viiakse läbi evakuatsiooniharjutusi. Peamiseks probleemiks on osutunud evakuatsiooniharjutuste läbiviimise alused, mis vajavad ühtsustamist.

Traditsiooniks on kujunenud iga-aastased lastele ja noortele suunatud päästealased üritused nagu vabariiklik päästeala noortelaager ja laste loominguvõistlus.

Samas on päästeametil teadmata, kui suur hulk inimesi tunneb esmaseid tulekustutusvahendeid ning kui paljud oskavad neid vahendeid realselt praktikas kasutada.

Ette on valmistatud üleriigiline projekt "Tuleohutu kodu". Projekti käigus viiakse pooltes riigi omavalitsuses läbi tuleohutuspäevad, mille käigus tutvustatakse elanikele enamlevinud ohte ning viise nende vältimiseks. Lisaks tutvustatakse tulekahju avastamise seadmeid (suitsuandur, vingugaasi andur) ja esmaseid tulekustutusvahendeid. Elanikele antakse võimalus kutsuda enda koju spetsialist, kes jagab tasuta nõuandeid kodu tuleohutuse parandamiseks. Kogu projekti toetavad informatiivsed teleklipid, raadiointervjuud, välimeedia ja artiklid kohalikes väljaannetes

18. Õnnetusteade te menetlemine ja päästetööde läbiviimine

Õnnetusteade te menetlemise valdkonnas ei ole vajalikul tasemel integreeritud Häirekeskuse info – ja kommunikatsioonitehnoloogilised süsteemid, mis võib luua olukorra, kus ühe regionaalse häirekeskuse töö võimalikul katkemisel liigse töökoormuse tõusu või tehnilise rikke tõttu, on raskendatud viimase töö (hädaabiteade te kohene vastuvõtmine ja menetlemine) ajutine delegeerimine teistele, vähem koormatud häirekeskustele.

Hädaabinumbrit 112 teab tänasel päeval 96% elanikkonnast. Häirekeskuse töö ning osutatava teenuse kvaliteeti mõjutab pöördumiste arvukus hädaabinumbri 112, mistõttu on oluline arendada edasi elanikkonna teenindamist komplekselt, kvaliteetse infojuhtimise abil ning erinevate valdkondade koostöö- ja abiprojektide kaudu. Oluliseks sammuks siin on lähiaastatel 110 ja 112 kõnekeskuste teenindamise administratiivne ühendamine ühtseks 112 hädaabinumbriks.

Käesoleval ajal puudub Häirekeskuse päästekorraldajatel igasugune õiguslik kaitse ning õnnetusteade te menetlemine ei ole elanikkonnale piisavalt läbipaistev ning selge. Seetõttu on õnnetusteade te kiireks ja oskuslikuks menetlemiseks oluline välja töötada kutsete töötlemise standardid (juhendid), samuti standardid edasiste juhiste andmiseks õnnetusteade te edastajale. Väljatöötatud juhendite ning käitumisjuhiste tulemuslik kasutamine päästekorraldajate poolt eeldab viimaste viimist elektroonilisele kujule ning integreeritust olemasolevate kutsetöötlusprogrammidega.

Niisamuti puudub häirekeskustes operatiivsõidukite logistilise paiknemise reaajas jälgimise süsteem digitaalsel kaardil, mis võib luua olukorra, kus Häirekeskuse päästekorraldajal kulub väärtuslikku aega lähima vaba päästemeeskonna ja/või kiirabibrigaadi leidmiseks.

Päästeamet on käivitanud uue teenistumudeli väljatöötamise, mille eesmärgiks on hinnata, määrata ja kujundada optimaalne **päästetööde** kui teenuse osutamise tase, mis vastaks üleriigilisele vajadusele, piirkonna riskidele, ühiskonna ootustele ja rahalistele võimalustele ning seda läbi riiklike päästekomandode paiknemise, isikkoosseisu hulga, isikkoosseisu töökorralduse ja sündmuste lahendamise võimekuse. Vajalik on töötada välja erinevate päästetööde riiklik standart ning määrata võimekused, mis omakorda lihtsustavad valdkonna arengu planeerimist ning muudavad päästetööde valdkonna arusaadavamaks teenuse saajale.

Teenuse kättesaadavuse tagamine on problemaatiline suurlinnade ümbrusesse tekkinud uutes elamu- ning tööstuspiirkondades ning ohtlike aineid läbivates transpordisõlmedes (sadamad, raudtee jne).

Päästetööde valdkonna peamiseks probleemideks on tehnika ja varustuse puudus eriliiki päästetööde tegemiseks, koosseisu vähesus ning piisava väljaõppe puudus eriliiki päästetööde tegemiseks. Isikkoosseisu osa on lisaks eelpool kirjeldatud probleemidele suureks takistuseks edasise arengu planeerimisel motivatsioonisüsteemi puudumine.

Üldise päästealase turvalisuse tõstmise tuleb kaasata tõhusamalt kodanikeühendused, milledega koostöö korraldamine ning ühistegevus päästetööde tegemise valdkonnas vajab paremat eesmärgistamist ja reguleerimist.

Tehnika ja varustuse osas on suuremad vajakajäämised erinevate suuremahuliste päästetööde tegemise madal võimekus, seda nii metsatulekahjude, suureulatuslike põlevvedelike ning hoonete tulekahjude kustutamise, loodusõnnetuste, õlireostuse korjetööde, kui ka keemiapääste valdkonnas. Lisaks eelpool toodule vajab tõsist arendamist inimeste päästmise võimekus väljaspool hoonet kõrgemalt kui 3 korrust, milleks on vaja soetada uued redelautod.

Keskkonna hädaolukordade (üleujutused, tormikahjustused, metsatulekahjud, ulatuslikud tulekahjud ja reostused) likvideerimiseks vajaliku varustuse hankimiseks on Päästeametile 2007-2013.a jooksul ette nähtud EL poolne täiendav rahastamine 160 mln krooni ulatuses. Rahastamine toimub ERDF rahastu vahenditest „Elukeskkonna arendamise rakenduskava” alusel.

Suuremahuliste päästetööde läbiviimiseks on vaja arendada logistilist võimekust, millega on päästevaldkonnas alustatud 2006. aastal. Tegemist on uue algatusega, mis vajab palju tehnilisi vahendeid, laopinda ning väljaõpet logistika üldiseks korraldamiseks, kui ka logistika korraldamiseks sündmuskohal.

Päästetööde juhtimise osas on suuremaks probleemiks teenistujate väljaõpe, tehniliste vahendite puudumine päästetööde välijuhtimiseks ning teiste vastutavate ametkondade kaasamine päästetööde tegemisse. Päästetööde juhtimist ning koostööd teiste ametkondadega takistab ka ühtse operatiivside puudumine. Päästetööde juhtimise lihtsustamiseks ning tegevuse paremaks korraldamiseks sündmuskohal on vaja töötada välja päästetööde juhti abistav infosüsteem.

19. Kriisireguleerimise alase üleriigilise tegevuse korraldamine

Kriisireguleerimise valdkonnas vajavad täpsustamist mitmed organisatsioonilised ja regulatiivsed küsimused, mis on seotud hädaolukordadeks valmisoleku ja nende lahendamise ja lahendamist. Näiteks ei ole mitmete hädaolukordade puhul selgelt määratletud ametkondade vastutusala (keskkonnaõnnetused merel ja maal, kiirgusõnnetused), täpsustamist vajab erinevate otsustasandite pädevus, rahvusvahelise kriisireguleerimise rahastamise kord jne.

Päästeasutused on kaasatud erinevate ametkondade vastutusalaadesse kuuluvate sündmuste lahendamisse. Samuti on päästeasutustel oluline roll maavalitsuste ja kohalike omavalitsuste kriisireguleerimisalases nõustamises.

Päästeametil on roll erinevate ametkondade hädaolukorra lahendamise plaanide ühtlustamisel ja kriisireguleerimisalaseid koolituste ning õppuste korraldamisel. Regulaarselt tuleb tegeleda Päästeameti riskianalüüsiga ning hädaolukordade lahendamise kava uuendamisega ja vaadata üle päästeala puudutav osa maakondade riskianalüüsis. Samuti peavad päästeasutused tagama maavalitsuste ja kohalike omavalitsuse nõustamise riskianalüüsi tegemisel, plaanide koostamisel ning kriisireguleerimisstruktuuride ettevalmistamisel.

Nimetatud ülesannete tõhusaks täitmiseks on päästeasutustes kavas luua internetipõhine kriisireguleerimise keskkond, regionaalsetes päästekeskustes tuleb komplekteerida kriisireguleerimise struktuuriüksused. Hetkel puuduvad regionaalsetel päästekeskustel hädaolukorraks reageerimise kavad, mis tuleb välja töötada.

Riskianalüüside tegemisel tuleb senisest rohkem keskenduda spetsiifilistele probleemidele – rannikualade üleujutuste modelleeringud ja ohtlike raudteeveoste ning raudteeõnnetused riskianalüüs jt.

Töökeskonna arendamise raames arendatakse lõpuni Erika tn 3 paikne kriisireguleerimise koolitus- ja töökeskkond. Samuti on kavas luua internetipõhine kriisireguleerimise keskkond päästeasutustes.

2006.a toimus varajase hoiatuse süsteemi kontseptsiooni väljatöötamine, järgnevalt tuleb toimiv süsteem ka välja arendada. Lisaks osaleb Päästeamet elanikkonda teavitamisel hädaolukordadeks valmisolekust.

Varajase hoiatuse süsteemi loomisel tuleb arvestada erinevate tehniliste võimalustega. Vajalikud on koostöölepingud Eesti Raadio ja ETV-ga varajase hoiatuse teadete edastamiseks. Samuti vajab täiendamist õiguslik regulatsioon (kulude kandmine jm).

Päästkeskuste kriisireguleerimise spetsialistide tööülesannete hulka kuulub ka kemikaaliseadusest tuleneva järelevalve teostamine ohtlike ettevõtete üle. Järelevalve tõhustamiseks tuleb kriisireguleerijatele läbi viia koolitus haldus- ja väärteomenetluse läbiviimise kohta.

Jätkata tuleb kriisireguleerimisalase täiendkoolituse korraldamisega kõikides maakondades ning alustada tuleb täiendkoolitust Sisekaitseakadeemia baasil.

Ohtlike raudteeveoste riskide maandamiseks on Päästeametil on koostöös Raudteeinspeksiooniga kavas läbi viia EL vahenditest rahastatav koostööprojekt, mille raames soovitakse rajada Väike-Maarja Päästekooli juurde ohtlike ainete ja raudteeveostega seotud õnnetuste õppeväljak.

NATO kõrgema tsiviilse hädaolukordadeks valmisoleku planeerimise komitees (SCEPC) ja elanikkonnakaitse komitees (CPC), Euroopa Liidu elanikkonna kaitse alases töörühmas, ÜRO kriisireguleerimises (UN/OCHA) ja Läänemere regiooni kriisireguleerimisalases koostöös.

2005. aastal toimusid Eesti Päästemeeskonna esimesed välismissioonid Indoneesias ja Pakistanis. Eesti Päästemeeskonnas on välismissioonide valmisolekus meditsiini- ning otsingu- ja päästerühm, edaspidi tuleb tõsta logistika- ja keemiarühma valmidust ning üldist Eesti Päästemeeskonna võimekust (liikmete arv, varustus, koolitus).

20. Pommiohuga seotud tööd

Päästeameti demineerimiskeskuse eesmärgiks on demineerimistöode operatiivne ja professionaalne läbiviimine, millega tagatakse elanikkonna ohutus ja luuakse tingimused ühiskonna turvaliseks arenguks. Demineerimiskeskus pakub lahingumoonna likvideerimisel komplekslahendust sündmuse algusest kuni lõpuni. 2006. aastast toimivad demineerimiskeskuse 4 regionaalset pommigruppi. Eelarveliste vahendite vähesuse tõttu ei ole suudetud täielikult komplekteerida demineerimiskeskuse kõiki ametikohti ja soetada piisavalt ohutust tagavat varustust.

Regionaalsete pommigruppide suurimaks probleemiks on nõuetele vastavate hävituskohtade puudumine. Alates 2006 aastast on alustatud Lõuna- ja Põhja-Eesti pommigruppide baasil võimekuse väljaarendamist reageerimiseks aatomi-bioloogilise-keemia (ABK) ründe või selle ohu korral. Tööde ohutumaks ja efektiivsemaks tegemiseks on vajalik pidevalt soetada ja kaasajastada nii demineerimise kui ka ABK erivarustust. Hetkel on planeeritavast neljast pommirobotist olemas kaks, mis hangiti aastatel 2000 ja 2006. Vajalik on veel kolmas pommirobot. Atesteeritud pommikoeri peaks olema igas regionaalses pommigrupis vähemalt 2 (kokku vähemalt 8), hetkel on koeri 5 ja planeeritud on atesteerida veel vähemalt 3 pommikoera. Vajaminevast vähemalt neljast lõhkeainedetektorist on soetatud kaks. Lähiajal on plaanis soetada 2 poolhaagist Lõuna- ja Põhja-Eesti pommigruppidele ja komplekteerida need 16 inimese kaitseriietuse ning ABK luureks, saasteärastuseks ja inimeste päästmiseks vajaliku varustusega. Reageerimiseks ABK ründe või selle ohu korral napib peamiselt hetkel teadmisi, kogemusi ja seadusandliku regulatsiooni.

21. Isikutuvastamine, isikut tõendavate dokumentide arendamine ja väljaandmine

Viimastel aastatel on Eesti astunud tõhusaid samme parendamiseks isiku tuvastamise tõsikindlust ja arendamiseks väljaantavate isikut tõendavate dokumentide turvalisust. Kõik Kodakondsus- ja Migratsiooniameti (KMA) poolt väljaantavad isikut tõendavad dokumendid vastavad ICAO ja EL poolt kehtestatud turvanõuetele, olles ühed kõrgeima turvastandardiga riigi nimel väljaantavad dokumendid maailmas. Eesti rakendas esimesena maailmas isiku digitaalses keskkonnas tuvastamiseks avaliku võtme infrastruktuuri ja tõstis selle kaudu teenuste osutamise kvaliteedi riigi- ja erasfääris uuele tasemele .

2006.a on KMA jätkanud tegevusi, mis on seotud biomeetriliste andmete alusel isikutuvastamise tehnoloogiate rakendamisega. Eesmärgiks on rakendada biomeetriliste andmete hõivamine ja alustada digitaalselt biomeetriliste andmete salvestamist võimaldavate reisidokumentide väljaandmist. Eesmärgi saavutamise üheks vaheetapiks on 01.09.2006 sõlmitud leping Setec OY-ga, kes tarnib Eestile järgmise põlvkonna biomeetriliste andmete digitaalset salvestamist võimaldavate reisidokumentide plangid ning nende isikustamiseks vajaliku tehnoloogia. Olulisteks sammudeks eesmärgi saavutamisel võib lugeda ka biomeetriliste andmete alusel isikute tuvastamise süsteemi loomist ning biomeetrilise tuvastamise testkeskkonna loomist.

Tulenevalt tehnoloogia kiirest arengust ning vajadusest tagada isikut tõendavate dokumentide turvalisus kogu nende kehtivusaja jooksul, lühendati dokumentide maksimaalset kehtivusaega kümnele aastale viiele ning isikutunnistuse sertifikaatide kehtivust pikendati kolmelt aastalt viiele.

Elektroonilist isikutuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldavate dokumentide väljaandmise jätkamiseks on 28.09.2006 sõlmitud TRÜB AG-ga uus leping. Lepinguga on tagatud isikutunnistuse turvalisuse tõstmiseks vältimaks isikuandmete võltsimist ja dokumendi järeletegemist. Olulise uuendusena võimaldab leping väljastada isikutunnistusi kiirteenusena. Alustati ka sertifikaatide järelteenindamist (st sertifikaatide kehtivuse peatamine, kehtivuse peatamise lõpetamine, sertifikaatide tühistamine, asendus turvakoodide ümbrike väljastamine) KMAs. Varem pakkus KMA klientidele ainult sertifikaatide uuendamist, kõiki muid teenuseid tehti AS Sertifitseerimiskeskuse klienditeeninduspunktes. E-teenuste kasutamise ja digitaalse

allkirjastamise võimaluse üha laialdasema kasutuse tõttu on vajadus nimetatud teenuse järgi väga suur.

Dokumentide usaldusväärsus eeldab lisaks turvalistele plankidele ka turvalist ja usaldusväärset isikut tõendavate dokumentide menetlemist ja tootmist, samuti selleks vajalikku infrastruktuuri. KMA on 2006. aastal alustanud biomeetriliste andmete hõivamistöökohade kaasajastamist klienditeenindusüksustes - töötati välja klienditeenindustöökoha kontseptsioon, mis vastab nii uuenenud turvanõuetele kui ka töökeskkonna ja töötervishoiu nõuetele. Kontseptsiooni rakendamine viiakse lõpule 2007-2008. Järgmise sammuna arendatakse kaasaja turva- ja töökeskkonna nõuetele vastav infrastruktuur välja ka muudes KMA lülides.

Riigi nimel isiku tuvastamise tõsiskindluse tõstmiseks on KMA 2006.a alustanud isikutuvastamise ja identiteedikonfliktide lahendamise menetluse väljatöötamist, mis peab tagama koos näo- ja sõrmejäljebiomeetria rakendamisega isikutuvastamise kvalitatiivselt uue taseme saavutamise võimaldades nii nendel, kes peavad oma isikut tõendama, kui ka nendel, kellel on vajadus isikut tuvastada, teha seda kiiremini ja objektiivsemalt. Juba tänaseks on KMA poolt 2004.a rakendatud isikutuvastamise ja dokumendi kehtivuse kontrollimise päringute arv KMA digitaalses andmekoguses kasvanud märkimisväärse tasemeni.

Klienditeeninduse valdkonnas on KMA 2006.a alustanud kliendile kvaliteetse infoteenuse pakkumiseks tsentraalse infotelefonile ja e-postile vastamise süsteemi väljatöötamist ja juurutamist. E-teenuste arendamise osas on KMA 2006.a alustanud klienditeeninduskeskkonna kasutajasõbralikumaks kujundamist uuendades digitaalselt täidetavad taotlusankedid.

EL poolt kehtestatud tähtajal – 28.08.2006 - ei võetud kasutusele biomeetrilisi andmeid kandvaid reisidokumente, mis on ühtlasi oluline eeldus mõne riigiga viisavabaduse saavutamiseks. Oluline vahe-tulemus eesmärgi saavutamisel on 01.09.2006 sõlmitud leping Setec OY-ga. Kavandatud on tegevused, mis kindlustavad biomeetriliste andmete alusel isikutuvastamise rakendamise kasutuselevõtu täies mahus.

E-teenuste arenemise tulemusena võib lähitulevikus osutada vältimatuks visuaalset ja elektroonilist isikutuvastamist võimaldava dokumendi kõrvale ka ainult digitaalset isikutuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldava dokumendi kasutuselevõtmine. Sellest tulenevalt on KMA 2006.a alustanud ainult elektroonilist identiteeti kandva dokumendi – isikutunnistuse digitaalse duplikaadi - kontseptsiooni väljatöötamist.

Eriti Tallinnas asuv olemasolev töökeskkond ja infrastruktuur ei ole vastav uutele tehnilistele vajadustele ja turvanõuetele, mis kaasnevad isikult biomeetriliste andmete hõivamisega, nende andmete töötlemise ja tõeväärtusega säilitamisega, samuti isikuandmete kaitse nõuetega. Uues administratiivhoones peavad olema rahvusvahelistele turvanõuetele vastavad hoiuruumid dokumentide plankide ja isikutoimikute säilitamiseks, serveriruumid ja menetluskeskkond. Klienditeeninduskeskkond vajab kaasajastamist.

Arendamist vajavad ka kliendile suunatud teenused sh digitaalsed teenused. Kvaliteetne infoteenus kindlustatakse tsentraalse teenuse juurutamise kaudu, kavandatakse ja rakendatakse kõigi teenuste arendamine või uute teenuste rakendamine.

22. Isikute õigusliku staatuse määratlemine kodakondsuse ja migratsiooni asjades

Isikute staatuse määratlemisel migratsiooniasjades on toimunud olulised muudatused seoses EL vastavate direktiivide siseriikliku rakendamisega. KMA on rakendanud alates 1. juunist 2006 välismaalaste seaduse muudatused, mille kohaselt Eestis pikaajaliselt elanud välismaalased kas omandasid pikaajalise elaniku elamisloa või said õiguse nimetatud elamisluba taotleda. KMA on nii klienditeeninduse kui ka taotluste digitaalset menetlust toetava infosüsteemi ümber korraldanud viisil, mis on taganud tõrgeteta ja sujuva ülemineku ühelt elamislubade süsteemilt teisele. Sama võib ka öelda 1. juulil 2006 rakendunud välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja 1. augustil 2006. rakendunud uue Euroopa Liidu kodaniku seaduse kohta. Kõik kolm seadust on muutnud senikehtinud regulatsioone väga olulisel määral ning nende rakendamine on KMA-le tõsiseks väljakutseks. Lisaks varjupaigaõigusega seotud regulatsioonide muutumisele on välismaalastele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel loodud ka varjupaigataotlejate ajutiseks majutamiseks mõeldud registreerimiskeskus. Nimetatud keskuse väljaehitamist rahastati osaliselt Euroopa Pagulaste Fondi poolt.

Ette on valmistatud ka uued välismaalaste seaduse muudatused, mis käsitlevad õpilastele ja teadlastele, samuti riigiga koostööd tegevatele inimkaubanduse ohvritele elamislubade andmist. 2006.a on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi juhtimisel alustatud välistööjõu riiki lubamise põhimõtete ülevaatamist ja vastavate muudatuste kavandamist õigusaktides.

Välismaalaste seadus võeti vastu 1993. aastal. Hilisema kümnekonna aasta jooksul seadusesse sisse viidud muudatused on seaduse teksti muutnud raskesti mõistetavaks ja rakendatavaks. Euroopa Liidu direktiivide rakendamisega seotud välismaalaste seaduse muudatuste rakendamise analüüsimise ja välismaalaste seaduse uue redaktsiooni väljatöötamisega on planeeritud lõpule jõuda 2008. aastaks.

Migratsioonivaldkonnas on areng minemas ühest etapist teise: järjest enam peab Eesti hakkama hindama välistööjõu vastuvõtmise vajadust. Lähiajal tuleb välja töötada ja rakendada vastavad põhimõtted ja programmid. Samuti peab Eesti looma võimekuse, mida on vaja rakendada põgenike massilise sisserände korral.

23. Migratsioonijärelevalve

Migratsioonijärelevalve valdkonnas on KMA põhilised tegevused olnud seotud valmisoleku tagamisega Schengeni ühtse viisaruumiga ühinemiseks. Üheks oluliseks eelduseks Schengeni viisaruumiga ühinemisel on õiguslik ja tehniline valmisolek viisataotluste andmete vahetamiseks ja konsulteerimiseks teiste EL liikmesriikidega vastavalt ühtsetele EL põhimõtetele. Nimetatutele on vajalik ühinemine EL keskse konsultatsioonisüsteemiga VISION ning täielikult uuendada rahvuslik viisaregister (N-VIS) ja tagada selle ühilduvus EL keskse VIS-iga. KMA alustas 2005.a uue N-VIS kontseptsiooni väljatöötamist ja 2006.a selle realiseerimist. Uue N-VIS ühildamist keskse VIS-iga alustatakse vastava tehnilise valmisoleku loomisel EL struktuuride poolt. Tagamaks nii uue N-VIS-i, kui ka biomeetriliste andmete alusel isikutuvastuse süsteemi rakendamine, on KMA uuendanud kogu IT infrastruktuuri. KMA IT infrastruktuuri arendamise rahastamine on toimunud põhiliselt Schengen Facility programmi kaudu.

Teiseks oluliseks eelduseks Schengeni ühtse viisaruumiga liitumisel on riigi suutlikus tagada EL julgeolekut läbi välismaalaste üle migratsioonijärevalve teostamise ja illegaalse immigratsiooni tõkestamise sisepiirideta EL-is. Migratsioonijärevalve haldussuutlikkuse tõstmiseks on KMA 2006.a alguses rakendanud järelevalvet teostavate migratsiooniinspektorite mobiilsed töökohad, mis võimaldavad operatiivselt teostada välismaalaste kontrollimist, isikute tuvastamist ja kinnipidamist. Samaaegselt on KMA alustanud migratsioonijärevalve menetluste uuendamist.

Oluline osa migratsioonijärevalve korraldamisel on koostööl riigi julgeoleku tagamisega tegelevate riigiasutuste vahel siseriigis. Ka 2006.a EL poolt läbiviidud Schengeniga ühinemiseks valmisoleku hindamissmissioonid on tõstnud esile migratsioonijärevalvega tegelevate asutuste tegevuste koordineerimise olulisust riigi tasandil. 2006.a on alustatud Siseministeeriumi juhtimisel kõiki illegaalse immigratsiooni aspekte käsitleva ühtse riskianalüüsi koostamist ning selle põhjal vastavate KMA, PVA ja Politsei ameti tegevuste planeerimist ning koordineerimist.

2006.a alustas KMA kadunud ja varastatud dokumentide andmete edastamist Keskkriminaalpolitseile kui Interpoliga andmevahetust korraldavale asutusele. Alates 2004. toimub KMA varjupaigataotlejate sõrmejälgede edastamine ja võrdlemine Eurodac-i keskanalibaasis olevate teiste EL liikmesriikide poolt edastatud sõrmejälgedega. Schengeniga ühinemisel tuleb lisaks kadunud ja varastatud dokumentide andmetele hakata SIS kesksüsteemi reaalajas edastama ka andmeid isikute kohta kelle suhtes Eesti on kohaldanud sissesõidukeeldu. Ühtlasi tuleb tagada valmisolek ka 24 tundi ööpäevas nimetatud andmete osas teiste liikmesriikide konsulteerimiseks.

Rahvusvahelise koostöö edendamiseks ja loomaks eeldusi viisvabaduse kehtestamiseks on KMA 2006.a alustanud kadunud ja varastatud dokumentide andmete edastamist USA Suursaatkonnale Eestis.

Uute EL liikmesriikide ühinemine Schengeni lepinguga oli algselt planeeritud 2007.a. Liitumise eelduseks oli uue põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) valmimine. 2006. a sügisel teatas Euroopa Komisjon, et SIS II valmimine lükkub edasi, ning pakkus välja uue programmi praeguse Schengeni infosüsteemiga liitumiseks (SISone4All). Sedavõrd kardinaalne muudatus liitumissete valmistustes mõjutab oluliselt asjassepuutuvate asutuste tegevust 2007-2008. Jooksvalt tuleb senised tegevused ümber planeerida ning alustada uute tegevustega tagamaks SISone4All rakendumine eesmärgiga Liituda Schengeni lepinguga hiljemalt 2008.a alguses. Samaaegselt tuleb jätkata tegevusi SIS II rakendamise ettevalmistamiseks Euroopa Komisjoni poolt planeeritud uue ajagraafiku alusel.

2006.a läbiviidud Schengeni hindamissmissioonid tõstsid esile puuduliku koostalitlusvõimet välismaalaste üle järelevalvet teostavate asutuste vahel. Lähiaastatel tuleb migratsioonijärevalve teostamine viia kvalitatiivselt uuele tasemele. Planeeritud tegevused ja ressursid peavad põhinema ühtsel illegaalse immigratsiooni riskianalüüsil ja olema keskselt koordineeritud.

24. Sisekaitse haridus

Sisekaitsestruktuurides – eelkõige politseis, vanglates, piirivalves ja päästeteenistuses on kasvav puudus spetsiifilisest tööjõust, keda ei koolitata üheski teises Eesti õppeasutuses. Samas, Sisekaitseakadeemia kui ainukesena Eestis spetsiifilist sisekaitse haridust andva kooli tänane

seisukord on nii visuaalselt kui ka funktsionaalselt äärmiselt ebaesteetiline ja tänapäeva riigiasutusele, rääkimata õppeasutusest, mitte sobiv. Puuduvad mitmed elementaarsed õppeväljakud ja sportimisvõimalused, ühiselamud ja õppekorpus on lagunened, õppeklasside suurus ja funktsionaalsus ei vasta kasutatavatele õpimeetoditele.

Markantne näide on, et õppeaastaks 2005/06 oli akadeemiasse vastuvõtu õppekohtade piirarvuks seatud 610. Uusi õppureid asus õppima 543. Seega riigi poolt esitatud tellimusest täideti keskmiselt 78 % (2004/05. õa - 91%). Langustrend toimub juba mitmendat aastat, mistõttu on kiiremas korras vaja langetada otsused sisekaitse hariduse atraktiivsuse tõstmiseks ning vastavusse viimiseks kaasaja hariduse andmise nõuetele.

15. juunil 2006. a Riigikogu otsusega nr 1-6/63 heaks kiidetud **Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006–2015** toob kõrgharidusmaastikul välja 2 olulisimat lähiaastate negatiivset trendi, mis juba tänasel päeval on tugevalt mõjutanud sisekaitsestruktuuride personali värbamist:

1. 16-18 aastaste vanusegrupi drastiline vähenemine lähiaastatel ca 2 korda;
2. noorte inimeste akadeemiline ja tööalane mobiilsus Eestist välja.

Strateegias seatakse nende trendidega toime tulemiseks 4 tegevussuunda, mida tuleb arvestada ka Sisekaitseakadeemia tuleviku määratlemisel:

1. õpilase senisest efektiivsem ettevalmistamine tööturule;
2. õppekavade rahvusvaheline hindamine ja kõrgkoolide sisemine kvaliteedikindluse süsteem;
3. suund sarnaste õppekavade arvu vähenemise suunas;
4. erakapitali kaasamine (nt läbi kinnisvaraarenduse).

Siseministerium on alustanud Sisekaitseakadeemiast kaasaegse sisekaitse õppekeskuse loomist, milline oleks võimeline ette valmistama kaasaja kõrgendatud nõuetele vastavaid spetsialiste kõigile sisejulgeolekustruktuuridele – eelkõige politseile, päästeteenistusele, piirivalvele, vanglateenistusele, maksuhaldurile ning nendega seotud struktuuridele. Tegemist oleks osalisel kasarmurezhhiimil (*tööpäevadel kohustuslikult kontrollitaval territooriumil viibivate õpilastega*) töötava õppeasutusega, millise õpilaskonda saaks kasutada sisejulgeolekureservina eriõigusi- ja ettevalmistust mitte nõudvate ülesannete (nt otsingutegevus, territooriumi piiramine jms) täitmiseks. Samuti on Sisekaitseakadeemia territooriumile vaja luua toimiv tuletõrjedepoo, mis samaaegselt päästeala tudengitele praktikabaasiks olemisele, saab toimida ka ametliku Päästeameti tugikomandona ning õppekeskkonnana teistele kolledzhitele..

Suuremat tähelepanu tuleb kiiremas korras pöörata Sisekaitseakadeemias antava õppe kvaliteedile, kuna gümnaasiumilõpetanute arvu vähenemise tingimustes on hariduse kvaliteedil tuleviku läbilöögivõimaluste loomisel võtmetähtsus. Selleks on lisaks enam kindlale õppenishile (sisejulgeolek), vajalik akadeemias sisse viia kvaliteedihindamise süsteem.

Koostöös Hollandi Politseiakadeemiaga on Sisekaitseakadeemia pilootõppekavana välja töötamas kompetentsipõhist õppekava politsei õppesuunale ning kooli sisest kvaliteedikindluse süsteemi. Pilootõppekava õnnestumisel on eesmärgiks kogu Sisekaitseakadeemia üleminek kompetentsipõhisele õppele – kooli lõpetav isik oleks valmis esimesest päevast peale tegema oma

kompetentsile vastavat tööd. 2006. aasta jaanuaris sai nimetatud õppekava väljatöötamise projekt positiivse rahastamise otsuse INNOVEst.

Sisekaitseakadeemia 2008-2011 personalistrateegia loomise raames tuleb erilist tähelepanu pöörata akadeemia personali motivatsioonisüsteemi välja töötamisele, mis sisaldaks nii õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmist ning praktikat õpetatavas valdkonnas.

Eesti erialaekspertide abil on Siseministeerium analüüsinud ka uue õppekeskkonna loomiseks vajaliku kinnisvaraprojekti erinevaid lahendusi nii Pirital Kase 61 krundil, kui ka Tallinnale lähimal võimalikul Muraste piirivalvekooli krundil. Kaalumiselt on kõrvale jäetud Vabariigi Valitsuse 06.04.2006 kabinetiistungil kriitika osaliseks saanud idee Sisekaitseakadeemia uue õpilinnaku loomiseks Pärnu mnt 139/Kohila tn 4 vahelisel alal.

Põhhimõtteliselt sobivad Sisekaitseakadeemia arenguks mõlemad asukoha variandid. Kase tn asukoha kasuks räägivad hea ühendus linnaga ja nn traditsiooniline/ajalooline asukoht. Muraste kinnistu kasuks räägib **elkõige** võimalus kasutada selle arendamiseks Kase 61 krundi müügist saadavaid vahendeid. Aga ka:

- 1) osaliselt juba olemasolevad vastrenoveeritud hooned (spordi- ja õppehoone),
- 2) looduskeskne ning mereäärne spordi- ja õpikeskkond,
- 3) kiiresti arenev ning perspektiivikas elukeskkond ja infrastruktuur Muraste asulas,
- 4) suhteline lähedus Tallinnale (21 km Tallinna kesklinnast),

Tallinnas asuva Kase 61 kompleksi renoveerimiseks piisavad rahalised vahendid puuduvad. Ka kõige kapitaalsem remont ilma uushoonestuseta võimaldaks kompleksi säilitada täiendavalt ca 15 aastat ja maksaks ca 300 MEEK, lahendamata sisuliselt Sisekaitseakadeemia tänaseid ruumiprobleeme.